

Försvarsutskottets betänkande

1981/82:4

om ändring av beredskapskungörelsen

I motion 1980/81:1600 av Britta Hammarbäcken (c) och Margaretha af Ugglas (m) yrkas att riksdagen i skrivelse till regeringen begär en utredning om ändring av beredskapskungörelsen.

Bakgrund

Systemet för beredskapshöjningar inom totalförsvaret innefattar förberedda steg för organisering av verksamhet (beredskapsgraderna I, II och III). Det är grundat på lagen (1960:513) om beredskapstillstånd och kungörelsen (1960:515) om vad som skall iaktas vid beredskapstillstånd m. m. (beredskapskungörelsen). Försvarshögskolan har i samband med 1977 års totalförsvarsbeslut på försvarsutskottets begäran gjort en sammanfattande öppen beskrivning av systemet för totalförsvarets beredskap. Beskrivningen finns fogad som bilaga 8 till utskottets betänkande FöU 1976/77:13.

Motionen

Motionärerna uttalar att det beträffande försvarsmakten inte finns några bestämda steg eller grader för en upptrappning av beredskapen utan regeringen anpassar åtgärderna efter läget. För de civila myndigheterna anger beredskapskungörelsen däremot, framhålls i motionen, att vid beredskapstillstånd någon av de tre beredskapsgraderna skall intas inom hela riket. Motionärerna anser att detta i vissa fall, exempelvis då en avgränsad del av landet utsätts för angreppshot, måste leda till onödiga och ekonomiskt betungande beredskapsåtgärder i de delar av landet som inte berörs av hotet. För att undvika detta – närmast inom sjukvårdens område – anser motionärerna att beredskapskungörelsen bör ändras.

Utskottet

Utskottet vill inledningsvis framhålla att den inbyggda automatik som finns i systemet med olika beredskapsgrader har tillkommit för att möjliggöra ett snabbt handlande inom skilda samhällsområden i akuta situationer. Det gagnar därmed effektiviteten i vår beredskap. Samtidigt anser utskottet – i likhet med motionärerna – att man i mindre trängda lägen måste kunna besluta om beredskapshöjningar efter lägets krav – flexibelt och utan lasningar till förberedda steg. Utskottet vill peka på att det system som nu gäller har sådan flexibilitet i större omfattning än vad motionärerna förutsätter. Som anges i bilaga 8 till FöU 1976/77:13 (s. B 44) finns stora

möjligheter att tillämpa olika beredskapshöjningar inom skilda verksamhetsområden eller olika delar av landet alltefter lägets krav.

I sammanhanget bör emellertid också framhållas vad 1978 års försvarskommitté har anfört i frågan. Den pekar på (Ds Fö 1981:1 s. 77) att den militära utvecklingen mot ökad rörlighet gör att den rent militära förvarningstiden blir allt kortare. För att vi skall hinna vidta nödvändiga åtgärder anser kommittén att det bl. a. behövs ett beredskapssystem som bättre än f. n. möjliggör selektiva beredskapsåtgärder inom hela totalförsvaret. Enligt vad utskottet har inhämtat pågår f. n. inom regeringskansliet en översyn av hela beredskapssystemet. Översynen berör bl. a. beredskapen inom krigsjukvården. Syftet med motionen bör därmed bli tillgodosett och något uttalande av riksdagen är inte påkallat.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motion 1980/81:1600.

Stockholm den 3 november 1981

På försvarsutskottets vägnar
PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Eric Holmqvist (s), Gudrun Sundström (s), Hans Lindblad (fp), Roland Brännström (s), Gunnar Oskarson (m), Åke Gustavsson (s), Ulla Ekelund (c), Evert Hedberg (s), Göthe Knutson (m), Karl-Erik Svartberg (s), Anders Gernandt (c), Holger Bergman (s), Eric Hägelmark (fp) och Sven Eric Åkerfeldt (c).